

BO‘LAJAK FUTBOLCHILARNI SARALASH METODIKASI

Feruza Homidjonova

SHDPI o‘qituvchisi

Mamatov Shavkatjon

SHDPI talabasi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.14288669>

Annotatsiya: Jismoniy tayyorgarlik standartlaridan foydalanish yosh futbolchilarni tanlash metodologiyasi samaradorligini oshiradi. Qobiliyatlar nazariyasi va sportga yo'naltirish va tanlash metodologiyasining asosiy qoidalari, agar ular bir vaqtning o'zida o'rganilsa, bolalarning qobiliyatlarini chuqurroq va samaraliroq o'rganish mumkinligiga ishonishimizga imkon beradi.

Kalit so‘zlar: yosh futbolchi, sport, musobaqa, saralash, imkoniyat.

Аннотация: Использование нормативов физической подготовленности повышает эффективность методики отбора юных игроков. Основные правила теории способностей и методики ориентации и выбора видов спорта позволяют полагать, что при их одновременном изучении способности детей можно изучить более глубоко и эффективно.

Ключевые слова: молодой игрок, спорт, соревнование, квалификация, возможность.

Abstract: The use of physical fitness standards increases the effectiveness of the methodology for selecting young football players. The theory of abilities and the basic principles of the methodology for directing and selecting sports allow us to believe that children's abilities can be studied more deeply and effectively if they are studied simultaneously.

Keywords: young football player, sport, competition, selection, opportunity.

Darhaqiqat, bo‘lajak yosh futbolchilarni tanlash va tayyorlash nazariyasi pozitsiyalari, ammo sportga yo'naltirish va tanlash bo'yicha faoliyat uzoq muddatli sport mashg'ulotlarining tashkiliy-metodik asoslaridan ajralgan holda tasavvur qilib bo'lmaydi va ularni rivojlantirish samarali shakllar va mashg'ulotlar usullaridan foydalangan holda amalga oshirilishi kerak. Maxsus tayyorgarlikdan o'tgan mutaxassislar pedagogik kuzatuv davomida yosh futbolchilarning musobaqa faoliyatidagi tezkor ish va texnik harakatlar hajmini baholay oladi, bu esa yosh futbolchilarni professional jamoaga nomzodlar uchun samarali tanlash imkonini beradi.

Laboratoriya sharoitida maksimal alaktik quvvatni, nazariy jihatdan mumkin bo'lgan maksimalni aniqlash

kislorod iste'moli, aerob va anaerob pollar darajasidagi quvvat usta jamoalar uchun nomzodlarni yakuniy tanlash imkonini beradi.

Ayrim xislat va shaxsiy xususiyatlarni bevosita futbol o'ynash jarayonida ekspert usuli yordamida aniqlash mumkin. Bunda nomzod turli raqiblarga qarshi turli sheriklar bilan o'ynab, 3-5 ta nazorat uchrashuvida qatnashish imkoniyatiga ega bo'lishi ma'qul.

K. A. Sperling, kuzatuv ma'lumotlarining ishonchliligini oshirish uchun mutaxassislar har qanday sifatning rivojlanish darajasini baholash uchun ishlatilishi mumkin bo'lgan xususiyatlarni qayd etishga alohida e'tibor berib, o'yinchilarning harakatlarini qayd etishni taklif qiladi.

Shunday qilib, masalan, o'yin tafakkurining rivojlanish darajasini baholash uchun belgilangan sifatni tashkil etuvchi quyidagi xususiyatlarni qayd etish kerak:

- a) orientatsiya va tanlash tezligi yechimlar;
- b) qabul qilingan qarorlarning samaradorligi; texnikani to'g'ri tanlash va ularni amalga oshirish vositalari;
- v) rivojlanishni bashorat qilish qobiliyati va o'yin vaziyatlarining borishi.

Bahslar va chalkashliklarning oldini olish uchun o'yin tafakkurining har bir xususiyati muqobil ravishda baholanishi kerak:

ha (+), yo'q (-)

- Oxir-oqibat, ballar umumlashtiriladi va o'rtacha hisoblanadi, bu esa

baholashni ob'ektivlashtirish usullaridan biri bo'lib ham xizmat qiladi. Sinov usulidan foydalanish. Bir qator ekspertlar bolalarning futbol o'ynashdagi istiqbollarini baholash uchun turli usullardan foydalanishni taklif qilmoqdalar. Yuqorida aytib o'tilganidek, K. A. Sperling dastlabki tanlovni ikki bosqichda o'tkazishni taklif qiladi.

Birinchi bosqichda - quyidagi sifatlarning rivojlanish darajasini aks ettiruvchi testlar va ko'rsatkichlardan foydalanish; va jangovar fazilatlar.

Nazorat mashqlari texnik jihatdan qulay bo'lishi va murakkab jihozlarni talab qilmasligi kerak. Dastlabki tanlovning ikkinchi bosqichida quyidagi nazorat mashqlaridan foydalanish taklif etiladi:

- a) masofadan turib to'pga zarba berish;
- b) texnikaviy test;
- v) maxsus muvofiqlashtirish uchun test;

d) ishchi xotirani baholash uchun test;

e) tanlovning murakkab reaksiyasi uchun test (3 ta ogohlantirish bilan); Yosh futbolchilarning o'yinga yo'naltirilganligi va tafakkur darajasini ularning o'yindagi o'zaro ta'sirining tabiiy sharoitlarida diagnostika qilish uchun ekspert baholash usuli qo'llaniladi.

Kamida 3 nafar malakali murabbiy jalb etilishi lozim. Sinovlar tanlov sharoitida o'tkaziladi. Sayt hajmining kichikligi va ishtirokchilar sonining cheklanganligi bolalarga o'zini yaxshi ifoda etish imkonini beradi va shu bilan birga mutaxassislarga ularni kuzatish qulay.

Har bir sub'ekt 3-5 ta nazorat uchrashuvida, turli sheriklar bilan, turli raqiblarga qarshi o'ynash imkoniyatiga ega bo'ladi. O'yinning tajovuzkorligi va jangovar fazilatlarini. Ushbu ko'rsatkich, shuningdek, musobaqalar paytida bolalarni kuzatish jarayonida mutaxassislar tomonidan belgilanadi. Protokolni qayd etish va baholash uchun murabbiylarga quyidagi xususiyatlarni qayd etish tavsiya etiladi:

a) faollik (tashkiliy o'yinlar va ko'plab epizodlarda ishtirok etish istagi), kurashga e'tibor berish va unga to'liq bag'ishlanish

o'yin.

b) to'p bilan kurashda qat'iylik va yo'qotishdan keyin darhol to'pni to'liq nazorat qilishni davom ettirish.

v) o'ziga nisbatan tavakkalchilikning namoyon bo'lishiga qarshi kurashga kirishish uchun jasorat va qat'iyat.

d) kurashning muvaffaqiyatsizliklari va noqulay sharoitlarida chidamlilik va o'zini tuta bilish. Shuning uchun yosh futbolchilarni tanlashda bolalarning sport qobiliyatini tanlash mezonlari dasturiga kiritilgan ko'rsatkichlar bo'yicha har tomonlama baholash asosiy tamoyil bo'lishi kerak.

REFERENCES

1. Лях, В.И. Специфические координационные способности как критерии прогнозирования спортивных достижений футболистов / В.И Лях, З. Витковски, В. Жмула // Теория и практика физической культуры. — 2002.- №4. - С- 21-25.
2. Майорова, Л.Т. Закономерности развития координационных способностей у детей 7-10 лет/ Л.Т. Майорова, Н.Г. Лопина. Красноярск, 2006.- 134 с.
3. Никитушкин, В. Г. Методы отбора, в игровые виды спорта / В. Г. Никитушкин, В. П. Губа.- М.: ИКА, 1998. - 285 с.
4. М. С. Бриль. Отбор в спортивных играх / М.С. Бриль.- М. : Физкультура и спорт, 1980. – 127